Rapport
Onderzoek misbruikrisico's Wajong en WAZO

Onderdeel Wajong

Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen

—

Onze ref.: HHvP/KdB/mg/A2200025708

Amstelveen, 1 mei 2023

KPMG Advisory N.V.
KPMG Forensic
Postbus 74500
1070 DB Amsterdam

Laan van Langerhuize 1
1186 DS Amstelveen
Telefoon (020) 656 7890

Vertrouwelijk
Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
La Guardiaweg 94-114
1043 DL AMSTERDAM

Amstelveen, 1 mei 2023

Geachte opdrachtgever,

In overeenstemming met ons voorstel van 20 april 2022 en de daarbij behorende inkooporder 6060175585 d.d. 25 mei 2022, doen w j u hierbij ons rapport inzake ons onderzoek naar misbruikrisico's inzake Wajong en WAZO, onderdeel Wajong, toekomen naar aanleiding van onze werkzaamheden.

Het doel van de opdracht zoals aan ons verstrekt was om u inzicht te verschaffen in de misbru krisico's in de Wajong, alsmede het inzichtelijk maken van de typering van deze misbruikrisico's met behulp van onder andere de reeds ontwikkelde risicomatrix. Daarbij z jn internationale aspecten meegenomen in de analyse.

Ons advies in dit rapport is uitsluitend gebaseerd op de uitkomsten van de overeengekomen werkzaamheden. Wij zullen onze rapportage niet aanpassen naar aanleiding van toekomstige veranderingen, aanpassingen in wet- en regelgeving of gewijzigde juridische en administratieve interpretaties van wet- en regelgeving.

W j bedanken alle in het onderzoek betrokken personen voor de open en constructieve samenwerking bij het verrichten van onze werkzaamheden en de totstandkoming van onze rapportage.

Tot het verstrekken van een nadere toelichting z j wij gaarne bereid.

Hoogachtend,

[redacted]

Partner

© 2023 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting 4

1. Introductie 9

1.1 Inleiding 10

1.2 Doel en scope van de werkzaamheden 10

1.3 Aard en beperkingen 10

1.4 Aanpak en werkzaamheden 11

1.5 Wajong op hoofdlijnen 13

1.6 Wajong in cijfers 14

1.7 Leeswijzer 14

2. Brutorisicoanalyse 15

2.1 Inleiding 16

2.2 Risicoanalyses UWV 16

2.3 Aanvullende risicoanalyse 16

3. Vertaling brutorisico's naar nettorisico's 18

3.1 Inleiding 19

3.2 Toelichting op Wajong-proces 19

3.3 Beheersingsmaatregelen 23

3.4 Resulterende nettorisico's 23

4. Typering nettorisico's 25

4.1 Inleiding 26

4.2 Typering risico's door UWV 26

4.3 Aanvullende typering risico's 26

Bijlagen 31

Bijlage A: Overzicht brutorisico's 32

Bijlage B: Overzicht brutorisico's incl. interne beheersmaatregelen 46

Bijlage C: Overzicht brutorisico's naar nettorisico's 64

Bijlage D: Overzicht nettorisico's incl. typering 78

Bijlage E: Visualisatie nettorisico's in risicomatrix 93

© 2023 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

Management-samenvatting

Managementsamenvatting

Achtergrond

In opdracht van Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (hierna: UWV) en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (hierna: SZW) heeft KPMG eerder onderzoeken uitgevoerd naar de misbruikrisico's in de uitvoering van diverse wetten. Deze onderzoeken zijn afgerond in de periode 2019-2022. Door UWV is besloten een soortgelijk onderzoek uit te laten voeren voor de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (hierna: Wajong) en de Wet arbeid en zorg (hierna: WAZO).

Dit onderzoek bestaat uit twee onderdelen. Het eerste deel van het onderzoek is gericht op het inzichtelijk maken van misbruikrisico's in de Wajong en WAZO en de eventueel relevante onderdelen van de Europese coördinatie-verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees parlement en de Raad (hierna: de Verordening) die betrekking hebben op deze wetten en maximaal drie bilaterale verdragen van verschillende categorieën waar per categorie de meeste export van uitkeringen en/of toeslag naartoe gaat.

Het tweede deel van het onderzoek heeft betrekking op het inzichtelijk maken van de misbruikrisico's. Dit betekent dat de geformuleerde nettorisico's van de te onderzoeken wetten zijn afgewogen op voorwaarden en overtreding van die voorwaarden met behulp van de reeds ontwikkelde risicomatrix.

In dit rapport zijn de bevindingen van het misbruikonderzoek inzake de Wajong opgenomen.

In de publieke discussie zijn verschillende terminologieën, zoals 'oneigenlijk gebruik' en 'fraude', met elkaar vermengd geraakt. Om een zuivere discussie te voeren, dienen deze definities eenduidig te zijn en dient inzichtelijk te zijn op welk niveau de interventiemogelijkheden liggen en wie de verantwoor-delijkheid heeft in het geval dat een overtreding van voorwaarden uit de wet is geconstateerd. In onderhavig onderzoek hebben we getracht hier inzicht in te brengen.

Het is van belang om de discussie rondom uitkeringsfraude vanuit maatschappelijke gevoeligheid maar ook vanuit proportionaliteit te bezien. UWV heeft in 2021 in totaal ongeveer 940.000 nieuwe uitkeringen verstrekt en ongeveer 1,1 miljoen uitkeringen beëindigd. Eind 2021 waren er 1,2 miljoen lopende uitkeringen. De omvang van de uitkeringen in 2021 bedroeg ruim EUR 21 miljard.[1] Hiervan had bijna EUR 3,3 miljard betrekking op de Wajong. Uit de 2021-cijfers omtrent de export van Wajong blijkt dat 0,1% van het totaalaantal uitkeringen wordt geëxporteerd.[2] KPMG merkt op dat betreffende context essentieel is voor het in perspectief plaatsen en prioriteren van risico's volgend uit de verschillende wetten en interne en externe signalen. Dit zonder afbreuk te doen aan het uitgangspunt om overtreding van voorwaarden uit de wet zo veel mogelijk te minimaliseren.

Wajong

De Wajong is een sociale voorziening. Dit betekent dat uitkeringen vanuit de Wajong worden gefinancierd via belastingen, niet vanuit een verzekering. Een Wajong-uitkering is gekoppeld aan het minimumloon.

De Wajong bevat drie regelingen (regimes) voor het verstrekken van een Wajong-uitkering. Dit betreft de huidige regeling en twee regelingen uit het verleden. Personen die op dit moment een Wajong-uitkering ontvangen, vallen onder één van deze regelingen, afhankelijk van hun individuele omstandigheden zoals het moment waarop zij arbeidsongeschikt zijn geworden en een Wajong-uitkering hebben aangevraagd en toegekend gekregen. De situaties van personen die momenteel een Wajong-uitkering aanvragen worden getoetst onder het huidige regime, uitzonderingen daargelaten. Hierna volgt een korte toelichting op het huidige regime.

[1] UWV Jaarverslag 2021 [2] Export Uitkeringen 2021, UWV juni 2022

© 2023 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

Managementsamenvatting (vervolg)

Personen die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn geworden, kunnen recht hebben op een Wajong-uitkering indien (op hoofdlijnen):

— zij volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn geworden op of voor hun 18e verjaardag en zij op hun 18e verjaardag in Nederland wonen; of

— zij volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn geworden na hun 18e verjaardag maar vóór de dag waarop zij 30 jaar werden. In het jaar voordat de ziekte of handicap is ontstaan, moeten zij ten minste gedurende zes maanden studerende zijn geweest en op het moment dat zij volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn geworden woonden zij in Nederland.

Internationale aspecten

Export van een Wajong-uitkering is in principe niet mogelijk, er zijn echter omstandigheden waarin een uitzondering kan worden gemaakt op basis van de zogenoemde hardheidsclausule. Toestemming voor het exporteren van een Wajong-uitkering wordt op basis van deze clausule voornamelijk in de volgende situaties toegekend:

— medische behandeling in het buitenland;

— meer mogelijkheden om te werken of werk te vinden in het buitenland; of

— het is voor de ouders of verzorgers noodzakelijk om naar het buitenland te verhuizen en de Wajong-gerechtigde heeft verzorging van deze personen nodig.

Wajong-proces

De huidige Wajong-regeling is toegankelijk voor jonggehandicapten die duurzaam geen arbeidsvermogen meer hebben. In 2021 zijn voor de Wajong 9.100 aanvragen voor een Wajong 2015-uitkering afgehandeld door UWV.[1] Van deze aanvragen zijn 4.500 uitkeringen en 2.100 herlevingsaanvragen toegekend.

Bij het primaire Wajong-proces zijn hoofdzakelijk de divisies Uitkeren, Sociaal Medische Zaken (hierna: SMZ) en WERKbedrijf betrokken.

SMZ richt zich op het bepalen van het recht op, de hoogte en de duur van de uitkering. SMZ voert daarnaast sociaal-medische herbeoordelingen uit ten behoeve van het continueren van de Wajong-uitkering. De divisie Uitkeren is verantwoordelijk voor het uitbetalen van de Wajong-uitkering en het verwerken van situatiewijzigingen voor het continueren van de uitkering. WERKbedrijf brengt jonggehandicapten in contact met werkgevers en houdt zich bezig met arbeid en re-integratie. Daarnaast verzorgt het de arbeidsjuridische dienstverlening voor werkgevers, werknemers en werkzoekenden.

UWV maakt onderscheid in zijn processen bij aanvragen met internationale elementen. Indien een aanvraag internationale aspecten heeft, zoals een verhuizing naar het buitenland, vindt verdere afhandeling plaats door de afdeling Bijzondere Zaken (hierna: BZ) binnen de divisie SMZ. Op hoofdlijnen hanteert BZ dezelfde werkwijze als die binnen het nationale proces wordt gebruikt. Ten aanzien van onder meer loon, inkomsten, overlijden, detentie en medische aspecten is de informatievoorziening anders in het internationale proces.

De verschillende taken en verantwoordelijkheden zijn op hoofdlijnen schematisch weergegeven in figuur 1 op de volgende pagina. In figuur 1 is zichtbaar dat het Wajong-proces kan worden onderverdeeld in het proces bij aanvraag en het proces bij continuering van de uitkering nadat deze is toegekend.

Bevindingen risicoanalyse

UWV is bezig met het invoeren van een proces ten behoeve van systematische identificatie van risico's en afwegingen hieromtrent. Voorheen was dit proces niet op periodieke basis geborgd. Als gevolg hiervan is het zicht op de (opvolging van) risico's inzake de Wajong in de loop der jaren niet eenduidig vastgelegd, waardoor op dit moment geen totaaloverzicht bestaat van de misbruikrisico's ten aanzien van de Wajong.

[1] UWV Jaarverslag 2021

KPMG © 2023 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

Managementsamenvatting (vervolg)

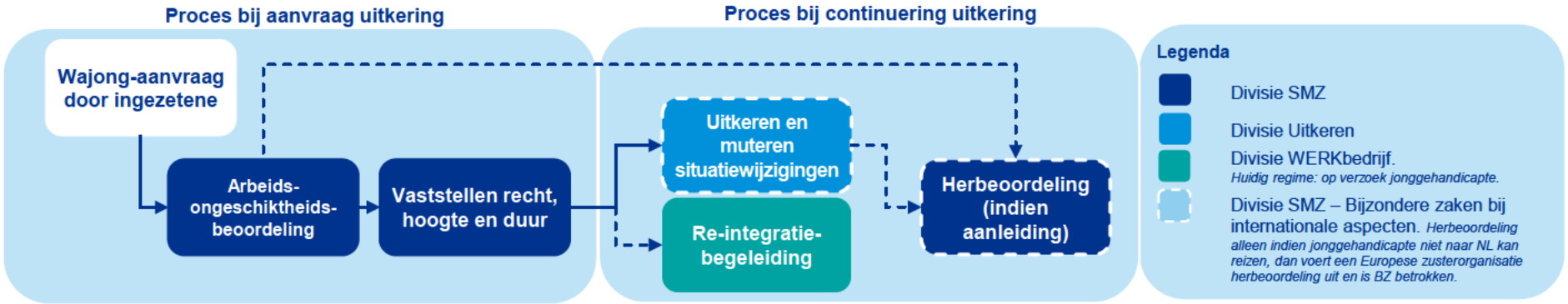

Figuur 1: Primair Wajong-proces op hoofdlijnen

Verantwoording door UWV en SZW over verschillende acties en maatregelen inzake onder andere Wajong-misbruik vindt plaats op een geaggregeerd niveau. In dit onderzoek is bij het identificeren van de brutorisico's nog geen rekening gehouden met de processen en interne beheersing van UWV die deze risico's al dan niet kunnen mitigeren. Per brutorisico is bezien of dit zich manifesteert in een nettorisico, afhankelijk van de gevoerde processen en interne beheersing. Deze risicogedreven aanpak is in figuur 2 hieronder gevisualiseerd.

Brutorisico – Interne beheersing = Nettorisico

Figuur 2: Illustratie vertaling brutorisico's naar nettorisico's

Uit de ontvangen documentatie en de gehouden interviews blijkt dat UWV zijn risicoanalyse inzake de Wajong tot op heden hoofdzakelijk heeft benaderd met een signaalgedreven aanpak, op basis van interne en externe meldingen van vermoedens van regelovertreding. UWV geeft hierdoor momenteel met name aandacht aan de nettorisico's, zoals zichtbaar in figuur 2 hierboven, in het Wajong-proces.

In dit onderzoek is een risicogedreven aanpak gehanteerd om een totaaloverzicht van de bestaande risico's te creëren. Hier ligt de focus in eerste instantie op brutorisico's volgend op de vereisten vanuit de Wajong, waarbij inzichtelijk is gemaakt of deze risico's betrekking hebben op recht, hoogte en/of duur.

In totaal zijn in dit onderzoek 53 brutorisico's geïdentificeerd in samenspraak tussen UWV en KPMG.

UWV heeft in het Wajong-proces specifieke controles ingericht die de geïdentificeerde brutorisico's (deels) mitigeren. Deze beheersmaatregelen zijn preventief, detectief en/of responsief van aard. Deze beheersmaatregelen betreffen onder andere specifieke procescontroles, overkoepelende kwaliteitsborging en themaonderzoeken.

Na afweging van de beheersingsmaatregelen zijn in totaal in dit onderzoek in relatie tot de huidige wet- en regelgeving Wajong, 43 actuele nettorisico's geïdentificeerd in samenspraak tussen UWV en KPMG. Van deze 43 nettorisico's zijn 15 nettorisico's reeds schriftelijk door UWV gedocumenteerd.

© 2023 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

Managementsamenvatting (vervolg)

Uit de nadere typering van de 43 nettorisico's komt naar voren dat 8 nettorisico's (waarvan 4 reeds schriftelijk gedocumenteerd door UWV) al dan niet op basis van bewuste keuzes niet volledig zijn afgedekt in de huidige interne beheersing. Deze nettorisico's zijn daarom (mede) in de categorie 'administratieve onvolkomenheden' opgenomen.

UWV typeert risico's op basis van impact en realiseerbaarheid. Aanvullend zijn in het onderzoek een aantal andere typeringen en dwarsdoorsneden gemaakt om inzichtelijk te maken wat de achtergrond van de diverse nettorisico's is. Het hoofdrisico, de voorwaarden uit de wet en de overtreding van de voorwaarden uit de wet zijn hierbij de belangrijkste handvatten voor de nadere discussie.

Een nettorisico resteert indien een risico zich in de praktijk kan etaleren ondanks de ingerichte interne beheersing en de mate daarvan. Middels de typering, zoals beschreven in hoofdstuk 4, is inzichtelijk gemaakt of het risico door middel van aanvullende beheersmaatregelen binnen het proces verder kan worden gemitigeerd. Diverse nettorisico's, bijvoorbeeld de 20 nettorisico's aangaande het zijn van een jonggehandicapte, kennen een beoordelingsaspect dat een bepaalde mate van subjectiviteit van met name de verzekeringsarts met zich meebrengt. Dit zorgt ervoor dat het niet altijd mogelijk is om dit soort nettorisico's geheel in de administratieve organisatie af te dekken. Ook voor andere nettorisico's kan gelden dat het niet mogelijk is om deze verder af te dekken in de administratieve organisatie van UWV.

In dit onderzoek naar misbruikrisico's is op de beschreven wijze in kaart gebracht welke nettorisico's aanwezig zijn. Het in kaart brengen of het bepalen van de omvang van de nettorisico's is geen onderdeel van dit onderzoek. Het overzicht van de nettorisico's bevat derhalve geen waarde-oordeel over de importantie van deze risico's. Dit betekent dat het overzicht nettorisico's bevat die bijvoorbeeld als 'groot' of 'zeer klein' kunnen worden ingeschat.

Verdere afweging nettorisico's

De volgende stap voor UWV is om de geïdentificeerde nettorisico's verder af te wegen om te komen tot een gedragen waardering en prioritering van de risico's op overtreding van de wet, middels het eerder voor de Werkloosheidswet (hierna: WW) ontwikkelde afwegingskader. Dit en afstemming met SZW kunnen ertoe leiden dat additionele aandacht aan een nettorisico wordt gegeven, maar bijvoorbeeld ook dat een nettorisico is geaccepteerd. Een nettorisico kan bijvoorbeeld zijn geaccepteerd omdat is bepaald dat de omvang van het nettorisico dermate beperkt is dat het geen additionele aandacht behoeft.

In de opvolging van deze afweging dient aandacht te worden gegeven aan de verschillen tussen het nationale en internationale proces. Wij merken op dat het wenselijk is opvolging van de gehele risicoanalyse te bezien met redelijkheid en billijkheid. In een aantal gevallen is aanpassing van het Wajong-proces, door bijvoorbeeld additionele interne beheersmaatregelen te nemen, wenselijk maar in een aantal andere gevallen moet de context van het UWV-proces worden meegewogen. Bijvoorbeeld als de wet op zodanige wijze is geformuleerd dat handhaving ingewikkeld is en/of onuitvoerbaar wordt.

Door bovenstaande komt een zorgvuldige afweging tot stand over de vraag of het desbetreffende risico al dan niet kan worden geaccepteerd.

KPMG

© 2023 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

1
Introductie

1. Introductie

1.1 Inleiding

In opdracht van Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (hierna: UWV) en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (hierna: SZW) heeft KPMG eerder onderzoeken uitgevoerd naar de misbruikrisico's in de uitvoering van diverse wetten. Deze onderzoeken zijn afgerond in de periode 2019-2022.

Door UWV is besloten een soortgelijk onderzoek uit te laten voeren voor de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (hierna: Wajong) en de Wet arbeid en zorg (hierna: WAZO).

1.2 Doel en scope van de werkzaamheden

Het eerste doel van het onderzoek is het inzichtelijk maken van misbruik-risico's in de Wajong en WAZO en de eventueel relevante onderdelen van de Europese coördinatieverordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees parlement en de Raad (hierna: de Verordening) die betrekking hebben op deze wetten alsmede drie bilaterale verdragen van verschillende categorieën waar per categorie de meeste export naartoe gaat.

De scope van het onderzoek is gericht op de huidige misbruikrisico's ten aanzien van de Wajong- en WAZO-uitkering. De scope is niet gericht op de beoordeling van rechtmatigheid van uitkeringen, de werking van de loonaangifteketen en de werking van de Polisadministratie.

Het tweede deel van het onderzoek heeft betrekking op het inzichtelijk maken van de misbruikrisico's. Dit betekent dat de geformuleerde nettorisico's van de te onderzoeken wetten zijn afgewogen op voorwaarden en overtreding van die voorwaarden met behulp van de reeds ontwikkelde risicomatrix. Met dit overzicht kan naar de toekomst toe inzicht worden gegeven in de prioritering van de risico's inzake een verkeerde wetstoepassing en de prioritering van deze risico's.

In dit rapport zijn de bevindingen van het misbruikonderzoek inzake de Wajong opgenomen. In dit rapport is uitgegaan van de wettekst van de Wajong zoals die geldt per 1 september 2022. In principe is het niet mogelijk om een Wajong-uitkering te exporteren, behalve indien naar oordeel van UWV sprake is van een uitzonderingssituatie op basis van een hardheidsclausule. Die gevallen zijn meegenomen in onze werkzaamheden.

1.3 Aard en beperkingen

Aard

Onze opdracht betreft een adviesopdracht. De aard van de werkzaamheden houdt in dat wij geen accountantscontrole, beoordelingsopdracht of andere assuranceopdracht verrichten. Derhalve zal geen zekerheid worden verstrekt met betrekking tot de getrouwheid van financiële of andere informatie. Wij zullen namens u geen beslissingen nemen of participeren in enig besluitvormingsproces.

De aard van het onderzoek brengt verder met zich mee dat wij geen juridisch advies verstrekken en voor zover wij gedurende het onderzoek of in ons rapport verwijzen naar relevante wet- en regelgeving, dit niet beschouwd dient te worden als het verstrekken van een juridisch advies.

Voor deze opdracht zijn de voorwaarden gehanteerd zoals vastgelegd in de overeenkomst Strategische Adviesdiensten door KPMG Advisory N.V. en UWV d.d. 26 november 2018.

Beperkingen

Wij hebben voor ons onderzoek gebruikgemaakt van zowel voor ons beschikbare schriftelijke en digitale informatie als mondeling verkregen informatie. Dit impliceert dat de juistheid en volledigheid van de in dit rapport opgenomen informatie afhankelijk zijn van deze aan ons ter beschikking gestelde informatie.

© 2023 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

1. Introductie (vervolg)

1.4 Aanpak en werkzaamheden

In deze paragraaf zijn de werkzaamheden op hoofdlijnen beschreven die in het kader van dit onderzoek voor de Wajong zijn verricht, onderverdeeld naar de onderdelen van het onderzoek. Deze werkzaamheden zijn uitgevoerd in een team bestaande uit experts op het gebied van forensische accountancy, risicomanagement en socialezekerheidsrecht.

Brutorisicoanalyse

Voor de uitvoering van de brutorisicoanalyse inzake de Wajong hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

— kennisgenomen van de Wajong en de context van deze wet om de (bestaande) risico's in perspectief te kunnen plaatsen;

— kennisgenomen van reeds beschikbare en voor het onderzoek relevante documentatie, waaronder Kamerstukken, onderzoeken, proces-beschrijvingen, het risicoregister van UWV verkregen op 13 juli 2021, de Signaleringsbrief gepubliceerd op 6 juli 2021 en rapportage Meldingen en Fraudefenomenen 2020 (latere versie niet beschikbaar);

— een processessie gehouden met een afvaardiging van UWV voor toelichting op het primaire Wajong-proces, op 7 september 2022;

— brutorisicoanalyse uitgevoerd op de Wajong, waarbij brutorisico's per wetsartikel zijn geïdentificeerd;

— een evaluatiesessie gehouden met een afvaardiging van UWV voor het evalueren en doornemen van de geïdentificeerde brutorisico's, op 29 september 2022;

— in meerdere opvolgende processtappen nadere afstemming met UWV gehad om tot een definitieve lijst van brutorisico's te komen.

Interne beheersing

Voor de uitvoering van het in kaart brengen van de interne beheersing inzake de Wajong hebben wij de volgende werkzaamheden verricht:

— analyse uitgevoerd op basis van de reeds verkregen documentatie op de mate van interne beheersing in het Wajong-proces;

— diverse interviews afgenomen ten aanzien van het primaire Wajong-proces en de interne beheersing daarop, bij medewerkers van de volgende UWV-onderdelen:

  – Uitkeren (uitkeringsdeskundigen), op 4 oktober 2022;
  – Handhaving, op 5 oktober 2022;
  – WERKbedrijf, op 10 oktober 2022;
  – SMZ (beleidsadviseur en bedrijfsanalist), op 18 oktober 2022;
  – SMZ Bijzondere Zaken (internationale casuïstiek), op 3 november 2022;
  – Interne Accountantsdienst, op 8 november 2022;

— additionele vragen gesteld aan de geïnterviewde medewerkers en additionele documenten opgevraagd;

— de (additionele) ontvangen documentatie en toelichtingen geanalyseerd en verwerkt ten opzichte van de brutorisicoanalyse zodat de nettorisico's in het Wajong-proces van UWV zichtbaar zijn;

— analyse uitgevoerd op bronnen en betrokken divisies per geïdentificeerd risico alsmede op voor de vaststelling en continuering van de uitkering noodzakelijke gegevens;

— concept interne beheersingskader in meerdere processtappen ter verificatie voorgelegd aan hiervoor als relevant geïdentificeerde geïnterviewden.

© 2023 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

1. Introductie (vervolg)

Bepaling nettorisico's

Voor de bepaling van de nettorisico's inzake de Wajong hebben wij de volgende werkzaamheden verricht:

— geanalyseerd of nettorisico's resteren na evaluatie van brutorisico's en verkregen informatie omtrent de interne beheersing uit interviews en documentatie;

— nettorisicoanalyse uitgevoerd, mede op basis van de naar nettorisico's vertaalde thema's zoals reeds door UWV geïdentificeerd;

— een evaluatiesessie gehouden met een afvaardiging van SZW en UWV voor het evalueren en doornemen van de geïdentificeerde nettorisico's, op 27 oktober 2022 (internationale casuïstiek) en 31 oktober 2022 (nationale casuïstiek);

— in meerdere opvolgende processtappen nadere afstemming met UWV gehad om tot een definitieve lijst van nettorisico's te komen.

Afweging van de nettorisico's

Voor de afweging van de nettorisico's inzake de Wajong hebben wij de volgende werkzaamheden verricht:

— de risicomatrix specifiek gemaakt voor de Wajong door de assen van de matrix te evalueren en waar nodig aan te passen, in afstemming met UWV en SZW;

— geanalyseerd of de nettorisico's betrekking hebben op recht, hoogte en/of duur van de uitkering;

— de nettorisico's geplot in de risicomatrix met de assen 'voorwaarden uit de wet' en 'overtreding voorwaarden uit de wet';

— in de eerder beschreven evaluatiesessies met een afvaardiging van SZW, UWV en KPMG, de geïdentificeerde nettorisico's doorgenomen en geplot in de ontworpen risicomatrix, op 27 oktober 2022 en 31 oktober 2022.

Algemeen

Wij hebben de volgende algemene werkzaamheden verricht:

— projectmanagement;

— gedurende de periode juli t/m december jl. periodiek voortgangsupdates gegeven aan UWV;

— voortgangsgesprekken gevoerd met degenen die betrokken zijn bij de begeleiding van het onderzoek, vanuit UWV, om (desgewenst) toelichting te geven op het onderzoek;

— naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek een rapport opgesteld. Ter afstemming van de inhoudelijke juistheid is dit rapport op 8 december 2022 in concept gedeeld met opdrachtgever;

— Ontvangen wederhoor verwerkt en op 13 februari 2023 een aangepast conceptrapport gedeeld met opdrachtgever;

— naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek ter afstemming van de inhoudelijke juistheid van de bevindingen op 11 april 2023 een bespreking gehouden met opdrachtgever.

KPMG

© 2023 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

1. Introductie (vervolg)

1.5 Wajong op hoofdlijnen

De Wajong is een inkomensvoorziening voor personen die voor hun 18e verjaardag of tijdens hun studie arbeidsongeschikt zijn geworden en daarom niet (hebben) kunnen werken (zogenoemde jonggehandicapten). Vanaf 1 januari 2015 is de toegang tot de Wajong beperkt tot personen die vanwege hun handicap 'volledig en duurzaam arbeidsongeschikt' zijn.

De hoogte van de uitkering bedraagt 75% van het minimumloon voor personen zonder arbeidsvermogen en 70% van het minimumloon voor personen met arbeidsvermogen.

Als gevolg van de grote instroom tot 2015, is de Wajong in de loop der tijd een aantal keren gewijzigd met als doel om jonggehandicapten met arbeidsvermogen zo veel mogelijk aan het werk te krijgen. Dit heeft ertoe geleid dat jonggehandicapten die nog arbeidsvermogen hebben, vanaf 2015 zijn aangewezen op de Participatiewet. Immers is de Wajong vanaf 1 januari 2015 alleen toegankelijk voor personen zonder arbeidsvermogen.

De Wajong bevat drie regelingen (regimes) voor het verstrekken van een Wajong-uitkering:

— het huidige regime, geldend vanaf 2015;

— het regime geldend in de periode tussen 2010 en 2015; en

— het regime geldend voor 2010.

De eerdere regimes kenden op het moment van invoeren verschillende accenten. In het regime geldend voor 2010 lag het accent meer op inkomensbescherming en in het regime geldend tussen 2010 en 2015 lag het accent meer op arbeidsparticipatie.

Per 1 januari 2021 is met de invoering van de 'Wet vereenvoudiging Wajong' de verrekening van inkomsten geharmoniseerd. Voor alle jonggehandicapten met een Wajong-uitkering geldt sindsdien dat 70% van het inkomen wordt verrekend met de uitkering, ongeacht het regime waarin de jonggehandicapte is ingestroomd. De vereenvoudiging van de Wajong is ingevoerd om werken meer lonend te maken voor alle regimes.

De invoering van de vereenvoudiging Wajong heeft geen gevolgen voor het regime waar een uitkeringsgerechtigde onder valt. Dit houdt in dat de drie regimes naast elkaar blijven bestaan maar zijn geharmoniseerd.

Internationale aspecten

De Wajong is een sociale voorziening waarbij het niet in Nederland wonen als een uitsluitingsgrond geldt voor het hebben van recht op een Wajong-uitkering. De Wajong valt binnen de materiële werkingssfeer van de Verordening, maar is in Bijlage X opgenomen als een bijzondere non-contributieve prestatie. Deze bijlage bevat de nationale regelingen met een overwegend bijstandsachtig karakter die niet geëxporteerd hoeven te worden. De uitsluiting van de exportverplichting geldt sinds 1 augustus 1998. Uitkeringen die vóór die datum al aan in het buitenland wonende gerechtigden zijn toegekend blijven doorlopen.

Daarnaast valt de Wajong niet onder de materiële werkingssfeer van de socialezekerheidsverdragen. Dit betekent dat geen export mogelijk is op grond van verdragen.

Wel bevat de Wajong sinds 1 september 2002 een hardheidsclausule waardoor UWV in specifiek omschreven uitzonderingssituaties toestemming kan verlenen voor de export van de Wajong-uitkering. Dit betreft de volgende situaties voornamelijk:

— de jonggehandicapte ondergaat een medische behandeling van enige duur in het buitenland;

© 2023 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

1. Introductie (vervolg)

— de ouders of verzorgers van de jonggehandicapte moeten naar het buitenland verhuizen en de jonggehandicapte is voor de verzorging afhankelijk van hen; en

— de jonggehandicapte heeft een baan gevonden in het buitenland waarmee hij of zij in staat is zelfstandig geld te verdienen.

1.6 Wajong in cijfers

Aantal Wajong-uitkeringen

Uit de cijfers en trends van januari 2022 van UWV blijkt dat in 2021 4.500 Wajong-uitkeringen en 2.100 herlevingsaanvragen zijn toegekend. Dit betreffen zowel nieuwe toekenningen als herlevingsaanvragen. Het aantal lopende uitkeringen voor Wajong is in 2021 243.200. Dit aantal is vrijwel gelijk gebleven aan het aantal in 2020 (243.134).[1]

In 2021 heeft UWV in totaal ruim EUR 21 miljard aan uitkeringen verstrekt, waarvan voor Wajong-uitkeringen bijna EUR 3,3 miljard.

Uit de cijfers van 2021 die bekend zijn omtrent de export van Wajong-uitkeringen blijkt dat 0,1% van het totaalaantal Wajong-uitkeringen wordt geëxporteerd. Het totale geëxporteerde uitkeringsbedrag in 2021 bedraagt EUR 457 miljoen, waarvan ruim EUR 4 miljoen betrekking heeft op de Wajong. De landen waar de meeste export naartoe plaatsvindt voor de Wajong zijn in volgorde van hoog naar laag Turkije, België en Duitsland.[2]

In 2021 zijn 293 Wajong-uitkeringen geëxporteerd naar het buitenland (2020: 315). Deze export heeft plaatsgevonden op basis van bovenstaande drie uitzonderingen, maar met name op basis van oude bestaande rechten (overgangsrecht).

Sanctionering Wajong-uitkeringen

In de kwantitatieve informatie 2021[3] maakt UWV een onderscheid tussen afdoeningen van overtredingen van de inlichtingenplicht en afdoeningen van overtredingen van de inspanningsplicht. In 2021 heeft UWV ten aanzien van de Wajong 305 overtredingen van de inspanningsplicht, ook wel 'medewerkingsverplichting' genoemd, geconstateerd (in 2020: 403). Hiervan is ongeveer 41% afgedaan met een maatregel, 18% met een waarschuwing en 41% is afgedaan zonder boete of waarschuwing.

In 2021 heeft UWV ten aanzien van de Wajong 373 overtredingen van de inlichtingenplicht geconstateerd (2020: 2.057). Hiervan is ongeveer 25% afgedaan met een boete, 39% met een waarschuwing en 34% is afgedaan zonder boete of waarschuwing. In 2021 zijn zes proces-verbalen opgemaakt (in 2020: vier). Een proces-verbaal wordt opgemaakt als het (verwachte) benadelingsbedrag hoger is dan de aangiftegrens van EUR 50.000. In deze gevallen kan strafrechtelijke vervolging plaatsvinden door het Openbaar Ministerie.

Naast het opleggen van boetes en maatregelen vordert UWV betaalde Wajong-uitkeringsgelden terug, tenzij er sprake is van dringende redenen.

1.7 Leeswijzer

Dit rapport is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 1 zijn de aanleiding, de scope en het doel, alsmede de verrichte werkzaamheden in het kader van dit onderzoek beschreven. Eveneens is in dit hoofdstuk kort inzicht gegeven in de Wajong. In hoofdstuk 2 zijn de werkzaamheden aangaande de brutorisicoanalyse toegelicht. Vervolgens is in hoofdstuk 3 een toelichting gegeven op de interne beheersing op de geïdentificeerde brutorisico's. In hoofdstuk 4 is weergegeven wat de typering van de resterende nettorisico's is.

[1] UWV Jaarverslag 2021 [2] Export Uitkeringen 2021, UWV juni 2022 [3] Kwantitatieve informa ie 2021, Bijlage bij het UWV Jaarverslag 2021

KPMG © 2023 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

2 Brutorisicoanalyse

Brutorisicoanalyse

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk is een toelichting gegeven op de brutorisicoanalyse. Eerst volgt een toelichting op de risicoanalyses die UWV heeft uitgevoerd, daarna is een toelichting op de aanvullende risicoanalyses in het onderzoek opgenomen.

2.2 Risicoanalyses UWV

Op basis van de ontvangen documentatie en de gehouden interviews blijkt dat UWV zijn risicoanalyse in het verleden hoofdzakelijk benaderde met een **signaalgedreven aanpak**. UWV maakt momenteel zijn aanpak meer risicogedreven. UWV ontwikkelt daarnaast thema's, onder andere op basis van ontvangen signalen, en doet individueel onderzoek naar aanleiding van interne en externe signalen.

UWV heeft middels **themaonderzoeken** reeds een aantal nettorisico's ten aanzien van fraude en misbruik geïdentificeerd die aandacht van UWV behoeven. Nettorisico's zijn risico's die zijn geïdentificeerd op basis van interne en externe signalen over bestaande misbruikmogelijkheden. Dit betekent dat voor het identificeren van deze risico's rekening is gehouden met de processen en interne beheersing van UWV. Een deel van de beschreven themaonderzoeken, waarin verschillende nettorisico's zijn gevat, is reeds in uitvoering.

UWV geeft momenteel met name aandacht aan de **nettorisico's** in het Wajong-proces. Op basis van het UWV Jaarplan, waarvan het handhavingsbeleid een onderdeel is, vindt jaarlijkse afstemming plaats tussen SZW en UWV over de verschillende acties en maatregelen inzake Wajong-misbruik. Deze verantwoording vindt plaats op een geaggregeerd niveau.

Voor een toelichting op nettorisico's wordt verwezen naar hoofdstuk 4.

De **systematische identificatie** van Wajong-risico's in de loop der jaren en de afwegingen die hieromtrent zijn gemaakt, zijn niet op periodieke basis geborgd. Als gevolg van deze systematiek is het zicht op de (opvolging van) risico's in de loop der jaren niet eenduidig vastgelegd, waardoor op dit moment geen totaaloverzicht van de geïdentificeerde misbruikrisico's ten aanzien van de Wajong bestaat.

2.3 Aanvullende risicoanalyse

In het onderzoek is een **risicogedreven aanpak** gehanteerd, met als uitgangspunt de risico's voortvloeiend uit de wet, om een totaaloverzicht van huidige risico's te creëren. Hierin ligt de focus in eerste instantie op brutorisico's volgend op de vereisten vanuit de wet, waarbij inzichtelijk is gemaakt of deze risico's betrekking hebben op recht, hoogte en/of duur.

De risico's volgend uit de wet betreffen **brutorisico's**, wat betekent dat bij het identificeren van deze risico's nog geen rekening is gehouden met de processen en interne beheersing van UWV, die deze risico's al dan niet kunnen mitigeren. Per brutorisico is het afhankelijk van de gevoerde processen en interne beheersing of dit zich manifesteert in een nettorisico.

Een aantal van deze brutorisico's is reeds (geheel) ondervangen in het proces dat UWV voert. Niet elk brutorisico resulteert daarom in een nettorisico, omdat het risico mogelijkerwijs al afdoende is ondervangen in de interne beheersing. Een brutorisico kan tevens resulteren in meerdere nettorisico's. Onze risicogedreven aanpak is hieronder gevisualiseerd.

Brutorisico – Interne beheersing = Nettorisico

Figuur 3: Illustratie vertaling brutorisico's naar nettorisico's

© 2023 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

Brutorisicoanalyse (vervolg)

In totaal zijn in het onderzoek 53 brutorisico's geïdentificeerd in samenspraak tussen UWV en KPMG; 47 van deze risico's hebben (deels) betrekking op de bepaling van het recht op een uitkering, 21 risico's hebben (deels) betrekking op hoogte van de uitkering en 12 risico's hebben deels betrekking op duur van de uitkering. In figuur 4 hieronder is de verdeling van de brutorisico's schematisch weergegeven, geclassificeerd naar hoofdrisico's, om een eerste inzicht te geven in de achtergrond van deze brutorisico's.

Overzicht brutorisico's	
Hoofdrisico	**Aantal**
Recht	24
Hoogte	6
Recht / hoogte	11
Recht / duur	8
Recht / hoogte / duur	4
Totaal	**53**

Figuur 4: Overzicht brutorisico's

Andere dwarsdoorsneden

Naast de dwarsdoorsnede op recht, hoogte en duur is in het onderzoek eveneens inzichtelijk gemaakt waar in het Wajong-proces zich een risico manifesteert, door inzichtelijk te maken welke processtappen per risico worden gezet. Hierin is tevens inzichtelijk gemaakt welke divisies zijn betrokken bij het Wajong-proces, om eventuele vervolgstappen goed te kunnen beleggen. Zie bijlage B voor deze dwarsdoorsneden.

In bijlage A is een overzicht opgenomen van de 53 geïdentificeerde brutorisico's. In dit overzicht is inzichtelijk gemaakt op welke wetsartikelen de brutorisico's betrekking hebben en welke hoofdrisico's bij de brutorisico's horen.

Eveneens is opgenomen of de vereisten vanuit de wet objectief of subjectief van aard zijn en of eventuele opmerkingen van toepassing zijn.

Van brutorisico's naar nettorisico's

De volgende stap is om de interne beheersing op deze specifieke brutorisico's in kaart te brengen, zodat kan worden bepaald welke risico's overblijven als de interne beheersing in het Wajong-proces tegen het risico is afgezet. Dit is toegelicht in hoofdstuk 3. De hieruit voortvloeiende resterende risico's zijn de nettorisico's. Deze zijn toegelicht in hoofdstuk 4.

KPMG

© 2023 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

3

Vertaling brutorisico's naar nettorisico's

3. Vertaling brutorisico's naar nettorisico's

3.1 Inleiding

Op basis van onderstaande visualisatie is in dit hoofdstuk een toelichting gegeven op de interne beheersing van UWV op de geïdentificeerde brutorisico's. Op basis van deze interne beheersing vertalen de brutorisico's zich al dan niet naar één of meerdere nettorisico's.

Brutorisico – Interne beheersing = Nettorisico

Figuur 5: Illustratie vertaling brutorisico's naar nettorisico's

3.2 Toelichting Wajong-proces

Om de inhoudelijke analyse van de interne beheersing in de context te begrijpen, volgt hieronder eerst een korte toelichting op het Wajong-proces en de daarin betrokken divisies en bronnen.

3.2.1 Primair Wajong-proces

Uit de cijfers en trends van januari 2022 van UWV blijkt dat in 2021 4.500 Wajong-uitkeringen en 2.100 herlevingsaanvragen zijn toegekend. Dit betreffen zowel nieuwe toekenningen als herlevingsaanvragen.[1]

Bij het primaire Wajong-proces zijn hoofdzakelijk de divisies Uitkeren, Sociaal Medische Zaken (SMZ) en WERKbedrijf betrokken. SMZ richt zich op het bepalen van het recht op, de hoogte en de duur van de uitkering. SMZ voert daarnaast sociaal-medische herbeoordelingen uit ten behoeve van het continueren van de Wajong-uitkering. De divisie Uitkeren is verantwoordelijk voor het uitbetalen van de Wajong-uitkering en het verwerken van situatiewijzigingen voor het continueren van de uitkering. WERKbedrijf brengt jonggehandicapten in contact met werkgevers en houdt zich bezig met arbeid en re-integratie. Daarnaast verzorgt WERKbedrijf de arbeidsjuridische dienstverlening voor werkgevers, werknemers en werkzoekenden.

We verwijzen naar figuur 6 voor een weergave van het primaire proces op hoofdlijnen. Dit proces kan worden verdeeld in het proces bij aanvraag van een uitkering en het proces bij continuering van de uitkering nadat deze is toegekend.

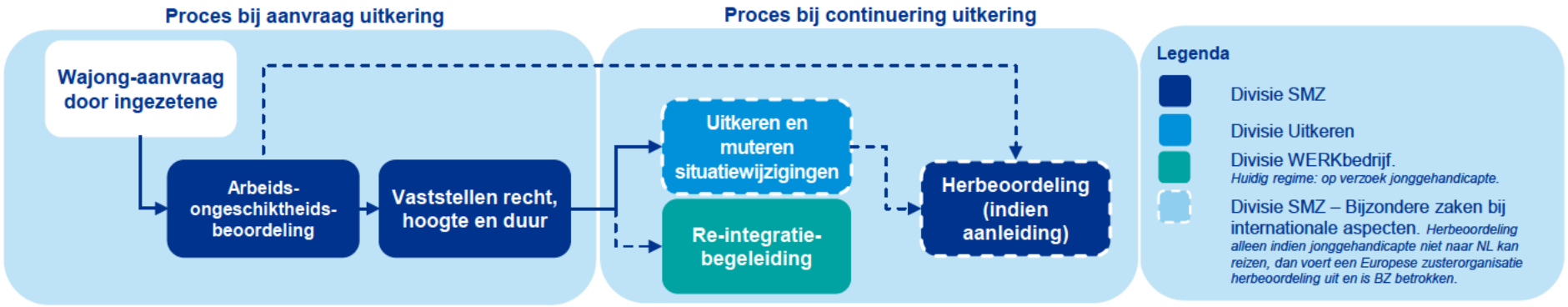

Figuur 6: Primair Wajong-proces op hoofdlijnen

[1] UWV Jaarverslag 2021

© 2023 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

3. Vertaling brutorisico's naar nettorisico's (vervolg)

Hierna volgt een korte toelichting van het primaire proces op basis van de huidige regeling.

1 *Wajong-aanvraag*

Jonggehandicapten kunnen een beroep doen op een Wajong-uitkering. Dit is een uitkering op basis van het minimumloon. De huidige Wajong-regeling (Wajong-2015) is toegankelijk voor jonggehandicapten die duurzaam geen arbeidsvermogen hebben. Dit betreft personen die:

— volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn geworden op of voor hun 18e verjaardag en op hun 18e verjaardag in Nederland wonen; of

— volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn geworden na hun 18e verjaardag maar vóór de dag waarop zij 30 jaar werden. In het jaar voordat de ziekte of handicap is ontstaan, moeten zij gedurende zes maanden studerende zijn geweest en op het moment dat zij volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn geworden woonden zij in Nederland.

Aanvragen vinden schriftelijk plaats, dit kan digitaal of per post via een standaardformulier (eventueel na telefonisch contact). Aanvragen worden vervolgens in het UWV-systeem RESA FASA geregistreerd.

2 *Arbeidsongeschiktheidsbeoordeling*

De verzekeringsarts is verantwoordelijk voor de uitvoering van de arbeidsongeschiktheidsbeoordeling. De verzekeringsarts stelt op basis van de ontvangen medische gegevens en ontvangen toelichtingen tijdens een spreekuur de mogelijkheden en het arbeidsvermogen van de aanvrager vast, mede op basis van de functionele mogelijkhedenlijst (hierna: FML). De arbeidsdeskundige bepaalt de belastbaarheid van de aanvrager, onder andere aan de hand van de FML.

Op basis hiervan stelt de arbeidsdeskundige het verdienvermogen en daarmee het maatmaninkomen van de aanvrager vast. Indien is bepaald dat een aanvrager volledig en duurzaam arbeidsongeschikt is, bestaat mogelijk recht op een Wajong-uitkering.

3 *Vaststellen recht en hoogte*

Vervolgens stelt de procesbegeleider van SMZ het recht op en de hoogte van de uitkering vast. Bij deze vaststelling wordt geen duur bepaald, omdat het uitgangspunt is dat de Wajong tot de AOW-gerechtigde leeftijd doorloopt. Wijzigingen in duur kunnen plaatsvinden nadat bijv. een uitsluitingsgrond van toepassing wordt. De procesbegeleider maakt gebruik van onder meer de volgende bronnen: de aanvraag, de Polisadministratie, de Basisregistratie Personen (hierna: BRP) en het elektronisch archief van UWV.

Op basis van de werkzaamheden van de verzekeringsarts en de arbeidsdeskundige wordt vastgesteld of de aanvrager gedeeltelijk of geheel (volledig en duurzaam) arbeidsongeschikt is. Deze categorisering is van belang voor het ontstaan van recht op een Wajong-uitkering onder de huidige regeling.

4 *Uitkeren en muteren situatiewijzigingen*

De divisie Uitkeren is verantwoordelijk voor de betaling van de uitkering en voert onder andere mutaties door op basis van eventuele situatiewijzigingen, zoals een adreswijziging, vrijheidsontneming of het starten van werkzaamheden naast de Wajong-uitkering. Indien een uitkering is toegewezen, volgt een overdracht vanuit SMZ naar Uitkeren voor het continueren van de Wajong-uitkering.

5 *Re-integratiebegeleiding*

Jonggehandicapten die onder de huidige Wajong-regeling (Wajong-2015) vallen, hebben duurzaam geen arbeidsvermogen. Derhalve zet WERKbedrijf niet actief in op re-integratie van deze groep. Dit betekent dat geen actieve overdracht plaatsvindt naar WERKbedrijf vanuit SMZ, behalve op verzoek van de jonggehandicapte. Voor jonggehandicapten met een Wajong-uitkering die onder de oudere regelingen valt en waarbij sprake is van arbeidsvermogen,

KPMG © 2023 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

3. Vertaling brutorisico's naar nettorisico's (vervolg)

geldt dat WERKbedrijf wel actief inzet op re-integratie. Het beleid van WERKbedrijf is 'inkopen van re-integratietrajecten bij een re-integratiebureau, tenzij...'.

6 *Herbeoordeling (indien aanleiding)*

Herbeoordelingen in het kader van de Wajong komen in beperkte mate voor. Indien een herbeoordeling plaatsvindt, gebeurt dit op verzoek van de jonggehandicapte zelf of naar aanleiding van een intern verzoek vanuit met name SMZ, Uitkeren, WERKbedrijf of Handhaving. Daarnaast kan een herbeoordeling plaatsvinden naar aanleiding van een extern verzoek. De herbeoordeling volgt het reguliere proces van een claimbeoordeling.

Bijzondere Zaken bij internationale aspecten

Continuering
BZ is verantwoordelijk voor de uitkeringen die worden geëxporteerd. De informatievoorziening ten behoeve van de continuering is anders dan in het nationale proces, met name ten aanzien van loon, inkomsten, overlijden, detentie en medische aspecten. Dergelijke informatie kan in veel gevallen slechts worden verkregen van de jonggehandicapten zelf.

Voor Nederlandse loon- en inkomstengegevens maakt UWV gebruik van de Polisadministratie. Gegevens ten aanzien van ontvangen loon en inkomsten verdiend in het buitenland zijn beperkt beschikbaar voor UWV, waardoor mogelijk onterecht een onjuist dagloon wordt vastgesteld of geen inkomstenverrekening plaatsvindt.

3.2.2 Organisatieonderdelen

Binnen UWV is de primaire handhavingstaak belegd bij de uitvoerende organisatieonderdelen, zijnde de divisies SMZ, waaronder de afdeling BZ, Uitkeren en WERKbedrijf, zoals aan bod gekomen in paragraaf 3.2.1. De uitvoering wordt daarbij ten aanzien van gegevens ondersteund door de divisie Gegevensdiensten.

Business Control & Kwaliteit (hierna: BC&K) en Handhaving zijn UWV-onderdelen met een secundaire rol ten aanzien van de betreffende taak in het Wajong-proces. In de derde lijn heeft de Interne Accountantsdienst (hierna: IAD) een rol ten aanzien van het Wajong-proces.

Om een beeld te geven van de niet in het primaire proces betrokken UWV-organisatieonderdelen in het Wajong-proces, volgt hierna een beknopt overzicht van deze organisatieonderdelen en hun taken.

Gegevensdiensten

Deze divisie is verantwoordelijk voor het verzamelen, beheren en leveren van burgergegevens over werk en inkomen (zoals lonen, arbeidsverhoudingen en uitkeringen). Gegevensdiensten beheert onder andere de Polisadministratie.

Business Control & Kwaliteit (BC&K)

Als onderdeel van de divisies houdt BC&K zich bezig met de financiële en bedrijfsmatige controle binnen UWV en met de kwaliteit van de processen. BC&K is bij de verschillende divisies betrokken, waaronder de divisies Uitkeren en SMZ, op zowel centraal niveau als bij de elf districten op decentraal niveau. De invulling van de rol van BC&K is divisieafhankelijk.

BC&K SMZ vervult een grote secundaire rol inzake de Wajong. In het kader van het Minimum Controleprogramma (hierna: MCP) wordt door het jaar heen steekproefsgewijs een controle uitgevoerd op het werk van de verzekeringsartsen en arbeidsdeskundigen. Het MCP wordt uitgevoerd door onafhankelijke auditoren; dit is een specifieke groep verzekeringsartsen en arbeidsdeskundigen die alleen bezig is met het uitvoeren van controles. Het team Vakinhoudelijke Kwaliteit doet onder meer een controle op de uitvoering van het MCP.

KPMG

© 2023 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

3. Vertaling brutorisico's naar nettorisico's (vervolg)

Daarnaast doet BC&K SMZ onder meer vakinhoudelijke onderzoeken op specifieke risicogerichte thema's en kwaliteitsonderzoeken naar diverse bedrijfsprocessen. Elk districtskantoor heeft een adviseur verzekeringsarts en een adviseur arbeidsdeskundige, die beschikbaar zijn om te ondersteunen op complexe dossiers. Deze adviseurs voeren per district kwaliteitstoetsingen uit via het Kwaliteit Management Systeem en adviseren op individueel en op teamniveau.

BC&K Uitkeren vervult eveneens een grote secundaire rol inzake de Wajong. Deze rol bestaat uit het uitvoeren van rechtmatigheidstoetsen, een analyse op basiskwaliteit, het monitoren van en sturen op KPI's zoals klachten, tijdigheid en het aantal dossiers dat medewerkers afhandelen, risicogerichte audits en een jaarlijkse algemene risicoanalyse op het gehele uitvoeringsproces. BC&K Uitkeren ondersteunt de uitvoering op basis hiervan bij het initiëren, implementeren en monitoren van verbeteringen.

De rechtmatigheidstoetsen worden uitgevoerd op basis van een aselecte statistische steekproef. Hierbij selecteert BC&K Uitkeren dossiers die van begin tot eind opnieuw worden beoordeeld op (de juiste vaststelling van) recht, hoogte en duur.

Inzake basiskwaliteit voert BC&K Uitkeren onder meer controles uit op grote uitgaande betalingen en plausibiliteitscontroles op uitkeringen. Tevens doet BC&K Uitkeren een meting operationele kwaliteit (MOK 2.0) in regionale controleteams. Dit is een selecte streekproef op tien dossiers per uitkeringsdeskundige per jaar om de kwaliteit van de dossiers te meten. De MOK is, net als het MCP, wetsoverstijgend en omvat de Wajong.

Handhaving

De lijndirectie Handhaving (hierna: Handhaving[1]) is verantwoordelijk voor de preventie en het handhaven van ongewenst gebruik van uitkeringsgelden en het beheersen van bijbehorende risico's. Handhaving voert onder andere preventieve data-analyse uit om frauderende individuen te identificeren en brengt fraudefenomenen in kaart middels themaonderzoeken. Daarnaast acteren medewerkers Handhaving middels individuele onderzoeken op interne en externe meldingen. Om effectief en meer datagedreven te handhaven, maakt Handhaving gebruik van risicoscans. Uit risicoscans ontstaan zelf gegenereerde meldingen. Handhaving werkt samen met verschillende partijen, zoals gemeenten, de Belastingdienst, de Inspectie SZW, de Politie en het Openbaar Ministerie.

Interne Accountantsdienst (IAD)

Deze stafdirectie is verantwoordelijk voor de jaarrekeningcontrole inclusief rechtmatigheidstoets met inachtneming van de materialiteit. Daarnaast voert de IAD interne audits uit binnen UWV. De IAD stelt jaarlijks een interne auditkalender op met de uit te voeren audits op basis van nieuwe ontwikkelingen en input vanuit periodieke gesprekken met de verschillende divisies. De interne audits vinden met name plaats op de tweedelijnscontroles, waaronder het uitvoeren van handhavingsbeleid en de wijze waarop fraudesignalen worden afgehandeld.

3.2.3 Gebruikte bronnen

De hiervóór genoemde organisatieonderdelen van UWV maken onder meer gebruik van de BRP, de Polisadministratie, het aanvraagformulier, het re-integratieverslag, eventueel bij aanvrager nader opgevraagde documentatie en toelichtingen door de aanvrager, als voornaamste bronnen voor de beoordeling van Wajong-aanvragen en bij continuering van een Wajong-uitkering. Hieronder volgt een korte toelichting op de Polisadministratie en de beschikbare bronnen voor internationale gegevens.

[1] Indien wordt gerefereerd aan 'Handhaving' (met een hoofdletter), verwijst dit naar de lijndirectie Handhaving. Waar wordt gerefereerd aan 'handhaving' (met een kleine letter), verwijst dit naar het begrip 'handhaving' in algemene zin.

KPMG
© 2023 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

3. Vertaling brutorisico's naar nettorisico's (vervolg)

De **Polisadministratie** is onderdeel van de loonaangifteketen. De vier bronnen van de Polisadministratie zijn: loonaangifteadministratie, werkgeversadministratie, persoonsadministratie en doelgroepregister. Naast UWV maken andere partijen gebruik van de Polisadministratie. Inhoudingsplichtigen doen loonaangifte bij de Belastingdienst over arbeids- en uitkeringsverhoudingen en vervolgens worden de gegevens uit de aangifte door de Belastingdienst doorgestuurd naar UWV. Gegevensdiensten beheert de Polisadministratie die UWV heeft ontvangen van de Belastingdienst. De gegevens uit de Polisadministratie gebruikt UWV om het recht op, de hoogte en duur van uitkeringen te berekenen en om formulieren vooraf zo veel mogelijk in te vullen.

Internationale gegevensdeling

De uitwisseling van informatie tussen de Europese lidstaten is geregeld in de Verordening en specifieke bilaterale verdragen. Momenteel vindt geen structurele uitwisseling plaats met UWV van gegevens zoals inkomsten, overlijden of adresmutaties in het buitenland. Indien gewenst kan UWV dit per individu opvragen bij een uitvoeringsinstantie in de relevante Europese lidstaat, waarbij gebruik wordt gemaakt van uniforme elektronische formulieren. Ook met landen waarmee Nederland een verdrag heeft afgesloten, heeft UWV afspraken gemaakt met betrekking tot de uitwisseling van gegevens via uniforme formulieren. Bovenstaande moet worden bezien vanuit de context dat export van een Wajong-uitkering alleen mogelijk is op basis van de hardheidsclausule. Nederland heeft geen verdragen afgesloten waarmee reguliere export van een Wajong-uitkering mogelijk is.

3.3 Beheersingsmaatregelen

UWV heeft in het Wajong-proces specifieke controles ingericht die de geïdentificeerde brutorisico's (deels) mitigeren. Deze beheersings-maatregelen zijn preventief, detectief en/of responsief van aard.

Enerzijds bestaan de beheersingsmaatregelen in het Wajong-proces dat UWV heeft ingericht uit specifieke procescontroles. Hierin is in het onderzoek onderscheid gemaakt tussen het proces voor en na aanvang van een uitkering.

Anderzijds bestaan de beheersingsmaatregelen uit de controle op het Wajong-proces en overige getroffen maatregelen. Deze beheersingsmaatregelen zijn overkoepelend voor de brutorisico's.

Additionele beheersing wordt met name uitgevoerd door BC&K en Handhaving. Voorbeelden hiervan zijn de kwaliteitscontroles die door BC&K worden uitgevoerd. In paragraaf 3.2.2 zijn deze organisatieonderdelen en hun rollen kort toegelicht.

De specifieke beheersingsmaatregelen zijn in het onderzoek per brutorisico in kaart gebracht. Voor een met de interne beheersing afgedekt brutorisico is immers geen expliciete aandacht meer nodig omdat dit risico zich niet kan etaleren in de praktijk. Het overzicht van de interne beheersing op de brutorisico's in het Wajong-proces is opgenomen in bijlage B. Hierin is inzichtelijk gemaakt wat de eventuele verschillen zijn tussen de interne beheersing op nationaal en internationaal vlak. In dit overzicht is tevens zichtbaar wat de gehanteerde bronnen zijn.

3.4 Resulterende nettorisico's

De brutorisico's zijn met inachtneming van de interne beheersing afgewogen om te bepalen of de brutorisico's resulteren in nettorisico's. In bijlage C is per brutorisico weergegeven welke nettorisico's resteren na afweging van de interne beheersing. Deze nettorisico's zijn geïdentificeerd in samenspraak tussen SZW, UWV en KPMG. In dit overzicht is inzichtelijk gemaakt welke nettorisico's nationaal en internationaal bestaan. Voor sommige risico's is, door de ingerichte interne beheersing, zichtbaar dat het nettorisico voor nationale casuïstiek andere vormen aanneemt dan voor internationale casuïstiek. Voor de toelichting op de interne beheersing verwijzen wij naar bijlage B.

© 2023 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

3. Vertaling brutorisico's naar nettorisico's (vervolg)

Een nettorisico resteert indien een risico zich in de praktijk kan etaleren, ondanks de ingerichte interne beheersing en de mate daarvan.

Middels de typering, zoals beschreven in hoofdstuk 4, is inzichtelijk gemaakt of het risico door middel van aanvullende beheersingsmaatregelen binnen het proces verder kan worden gemitigeerd. Diverse nettorisico's, bijvoorbeeld aangaande het zijn van een jonggehandicapte, kennen een beoordelingsaspect dat een bepaalde mate van subjectiviteit van met name de verzekeringsarts met zich meebrengt. Dit zorgt ervoor dat het niet altijd mogelijk is om dit soort nettorisico's geheel in de administratieve organisatie af te dekken. Ook voor andere nettorisico's kan gelden dat het niet mogelijk is om deze verder af te dekken in de administratieve organisatie van UWV.

Sommige nettorisico's zijn in de omschrijving soortgelijk aan de brutorisico's. Dit betekent niet per definitie dat de omvang van deze nettorisico's identiek is aan de omvang van de brutorisico's. In een aantal gevallen houdt dit slechts in dat de interne beheersing de bestaande risico's niet volledig afdekt. Dit betekent dat de resterende risico's relatief zijn aan de interne beheersing. In bijlage D is bij het overzicht van de nettorisico's, waar relevant, een additionele toelichting opgenomen omtrent de strekking van de resterende nettorisico's. Deze toelichting kan worden gebruikt voor de bepaling van de omvang van de nettorisico's.

In dit onderzoek is in kaart gebracht welke nettorisico's aanwezig zijn. Het bepalen van de omvang van de nettorisico's is geen onderdeel van dit onderzoek. Het overzicht van de nettorisico's bevat derhalve geen waardeoordeel over de importantie van deze risico's. Dit betekent dat het overzicht nettorisico's bevat die bijvoorbeeld als 'groot' of 'zeer klein' kunnen worden ingeschat.

De waardering en prioritering van de nettorisico's dient nog plaats te vinden. Deze afstemming kan ertoe leiden dat additionele aandacht aan een nettorisico wordt gegeven, maar bijvoorbeeld ook dat een nettorisico is geaccepteerd. Nettorisico's kunnen bijvoorbeeld zijn geaccepteerd omdat is bepaald dat de omvang van de nettorisico's dermate beperkt is dat zij geen additionele aandacht behoeven.

In totaal hebben wij in samenspraak met UWV in relatie tot de wet- en regelgeving Wajong 53 brutorisico's geïdentificeerd, waarvan een aantal reeds door UWV is onderkend en deels al opvolging krijgt. In totaal zijn in dit onderzoek in relatie tot de huidige wet- en regelgeving Wajong in combinatie met de huidige interne beheersing, 43 actuele nettorisico's geïdentificeerd in samenspraak tussen SZW, UWV en KPMG. 14 hiervan zijn reeds door UWV gedocumenteerd en krijgen (deels) al opvolging. Dit betreft onder andere risico's omtrent gezondheidsfraude. Naar verwachting zijn dit de nettorisico's die het hoogste potentiële benadelingsbedrag omvatten.

8 nettorisico's, waarvan reeds 4 gedocumenteerd door UWV, zijn al dan niet op basis van bewuste keuzes niet volledig afgedekt in de huidige interne beheersing.

In bijlage D is een overzicht opgenomen van de 43 geïdentificeerde nettorisico's. Hierin is inzichtelijk gemaakt welke nettorisico's nationaal en internationaal bestaan en welke eventuele verschillen hiertussen zijn te identificeren. Het grootste deel van de nettorisico's ziet toe op zowel nationale als internationale situaties. Daarnaast is een aantal nettorisico's met name gerelateerd aan internationale casuïstiek.

Wij merken op dat de kwaliteit van de bronbestanden, zoals de Polisadministratie, van invloed kan zijn op de risicoanalyse. Een jaarlijkse evaluatie van deze kwaliteit is tevens essentieel voor de risicoanalyse, aangezien de uitkomsten hiervan van invloed kunnen zijn op de weging van de risico's.

Typering nettorisico's

De volgende stap is om de 43 geïdentificeerde nettorisico's te typeren, zodat inzichtelijk is wat de achtergrond is van deze nettorisico's en hoe deze zich in het Wajong-proces manifesteren. Dit is toegelicht in hoofdstuk 4. Het is vervolgens aan UWV in samenspraak met SZW om te bepalen of een nettorisico geaccepteerd is.

© 2023 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

4

Typering nettorisico's

Typering nettorisico's

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk is een toelichting gegeven op de werkzaamheden die zijn uitgevoerd ten behoeve van de typering van de in het vorige hoofdstuk beschreven nettorisico's. Eerst volgt een toelichting op de typering van de nettorisico's door UWV, daarna is de aanvullende typering van de nettorisico's op basis van het onderzoek opgenomen.

4.2 Typering risico's door UWV

UWV is in ontwikkeling en heeft de ambitie te groeien naar een organisatie waarin risicomanagement een integraal onderdeel is van de besturing en inrichting. Voor Handhaving betekent dit dat er meer invulling gegeven wordt aan een risicogerichte handhavingsstrategie. Hierbij richt Handhaving zich primair op de risico's met de grootste maatschappelijke impact. Dit zijn volgens UWV risico's die het vertrouwen van burgers aantasten.

Handhaving typeert de door UWV onderkende nettorisico's middels een assessment op reeds geïdentificeerde thema's. Elk thema wordt gewogen op kans en financiële impact. Deze financiële impact, in beeld gebracht door Handhaving, is opgevolgd door een UWV-brede beoordeling, waarbij ook de maatschappelijke, politieke en publicitaire effecten zijn meegewogen.

Ons onderzoek geeft aanvullende typeringen om de achtergrond van de geïdentificeerde nettorisico's inzichtelijk te maken, om te faciliteren in de latere afweging van de verschillende nettorisico's.

4.3 Aanvullende typering risico's

Aanvullend op de typering van de risico's door UWV, is op basis van ons onderzoek een aantal dwarsdoorsnedes gemaakt van de nettorisico's. Een toelichting hierop volgt hierna.

Hoofdrisico: recht, hoogte en/of duur

Allereerst is op een hoger abstractieniveau bepaald of risico's betrekking hebben op **recht, hoogte en duur**.

Dit zijn de hoofdcategorieën van risico's als het gaat om het (on)terecht ontvangen van een (deel van de) Wajong-uitkering. Een jonggehandicapte ontvangt de Wajong-uitkering mogelijk onterecht (hij/zij heeft geen recht), ontvangt mogelijk een te hoge Wajong-uitkering en/of ontvangt een Wajong-uitkering gedurende een te lange periode. Dit geeft op hoofdlijnen zicht op de aard van het risico en toont hoe een risico zich in het Wajong-proces manifesteert.

Voorwaarden uit de wet

Op basis van de wet is een onderscheid gemaakt tussen vijf categorieën voorwaarden uit de wet. De wetsartikelen zijn op basis van de essentie uit de wet gegroepeerd naar één van deze vijf categorieën om een risicoanalyse op hoger geaggregeerd niveau te kunnen uitvoeren. De categorisering volgt de wettelijke systematiek niet strikt, de onderliggende risico's in de risicoanalyse zelf doen dit wel. Niet nakomen levert een overtreding van de wet op.

De categorieën zijn hierna toegelicht. Bij de verschillende categorieën zijn voorbeelden opgenomen om te verduidelijken waar de categorie onder andere betrekking op heeft:

1. **Ingezetene**
   Deze categorie heeft betrekking op de vraag of een aanvrager voldoet aan het begrip 'ingezetene' op grond van de Wajong. Hierbij gaat het met name om de kwalificatie of de natuurlijke persoon in Nederland woont, uit onder andere artikel 1:2 Wajong waarin is opgenomen wie als ingezetene wordt beschouwd.

© 2023 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

Typering nettorisico's (vervolg)

2. Jonggehandicapte
Binnen deze categorie wordt gekeken of een ingezetene onder de Wajong voldoet aan het arbeidsongeschiktheidsbegrip zoals opgenomen in de wet. Het moet bijvoorbeeld rechtstreeks en objectief medisch vast te stellen zijn dat een aanvrager als gevolg van ziekte óf geheel óf gedeeltelijk arbeidsongeschikt is, op basis van artikel 1a:1, artikel 2:4 en artikel 3:1 Wajong (respectievelijk regime 2015, 2010 en 1998).

3. Inlichtingenplicht
Deze categorie heeft betrekking op de vraag of een jonggehandicapte voldoet aan de eisen vanuit de inlichtingenplicht zoals opgenomen in de wet. Hierbij gaat het onder andere om de plicht om (buitenlandse) inkomsten op te geven uit onder andere artikel 1a:12, lid 1, sub d. jo. artikel 3:40, lid 9 en artikel 2:69, lid 9 Wajong.

4. Inspanningsplicht
Deze categorie heeft betrekking op de vraag of een jonggehandicapte voldoet aan de eisen vanuit de medewerkingsverplichting zoals opgenomen in de wet. Dit heeft bijvoorbeeld betrekking op het voldoen aan de medewerkingsverplichtingen uit artikel 1a:12, lid 1 sub a. jo. artikel 3:12 en artikel 3:33 Wajong.

5. Overige voorwaarden
Deze categorie heeft betrekking op de vraag of een jonggehandicapte voldoet aan overige eisen zoals opgenomen in de wet. Hierbij moet bijvoorbeeld worden gedacht aan het van toepassing zijn van specifieke situaties, zoals het in detentie verblijven uit artikel 1a:7, artikel 2:11, lid 1 sub a. en b. en artikel 3:5, lid 1 Wajong.

Overtreding voorwaarden uit de wet

De hiervóór opgenomen voorwaarden kunnen worden overtreden. Deze overtredingen kennen gradaties die alle op zichzelf een wetsovertreding betreffen, maar een oplopende intensiteit kennen.

Onderstaande overtredingsvormen zijn oplopend in intensiteit van verkeerde wetstoepassing weergegeven.

1. Buitenwettelijk begunstigd
Dit is het bewust ruimer interpreteren van de wet. Dit mag van de rechter, als het maar niet willekeurig gebeurt vanuit het perspectief van de burger; vanuit het perspectief van het toezicht moet het echter kritisch worden bezien. Buitenwettelijke begunstiging vindt alleen plaats in afstemming tussen UWV en SZW. Deze categorie wordt ook wel aangeduid met de term *contra legem*, ofwel tegen de wet.

2. Oneigenlijk gebruik
Dit is in overeenstemming met de letter van de wet, maar niet met de bedoeling van de wetgever, of is in strijd met het algemeen belang. Deze categorie wordt ook wel aangeduid met de term *fraus legis*, ofwel legale fraude.

3. Administratieve onvolkomenheden
Dit betreft een vorm van onrechtmatige rechtstoepassing, van misbruik en fraude is in deze categorie geen sprake. De uitvoering heeft ofwel bewuste keuzes gemaakt omtrent het niet beheersen van bepaalde specifieke risico's, ofwel maakt fouten door administratieve inertie, verkeerde interne procedures, achterstanden, etc., ongeacht de schuld of verwijtbaarheid van de burger. Indien een nettorisico inzake verwijtbaar handelen door de burger en/of in georganiseerd verband (categorie 4 en 5) zou kunnen worden ondervangen met het nemen van additionele interne beheersings-maatregelen, dan verschuift de overtreding van voorwaarden naar de categorie 'administratieve onvolkomenheden'.

4. (Opzettelijk) verwijtbaar niet voldoen door de burger
Dit betreft het niet voldoen door de burger aan eisen en verplichtingen, in oplopende gradatie van ernst. Deze categorie betreft handelen van de burger alleen of in samenspraak met zijn/haar werkgever en betreft incidentele en relatief eenvoudige casuïstiek.

KPMG
© 2023 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

Typering nettorisico's (vervolg)

5. Georganiseerd (opzettelijk) verwijtbaar niet voldoen door samenspel van burgers en/of partijen

Dit betreft het niet voldoen door de burger aan eisen en verplichtingen, in samenspraak met andere personen en partijen, naast eventuele samenwerking met de werkgever. Dit betreft geen incidenten en kan gaan om herhaling / stelselmatig handelen. Deze categorie betreft relatief complexe casuïstiek.

In figuur 8 op pagina 29 zijn de definities van deze overtredingen weergegeven evenals de interventiemogelijkheden en de daaraan verbonden beheersingsmogelijkheden per categorie.

De risicomatrix die voortvloeit uit de voorwaarden uit de wet in combinatie met de overtreding van deze voorwaarden zoals op voorgaande pagina's toegelicht, is hiernaast visueel weergegeven.

Hierbij is de focus van dit onderzoek gelegen in de bovenste drie overtredingen van voorwaarden, gelet op de interventiemogelijkheden van de overtredingen.

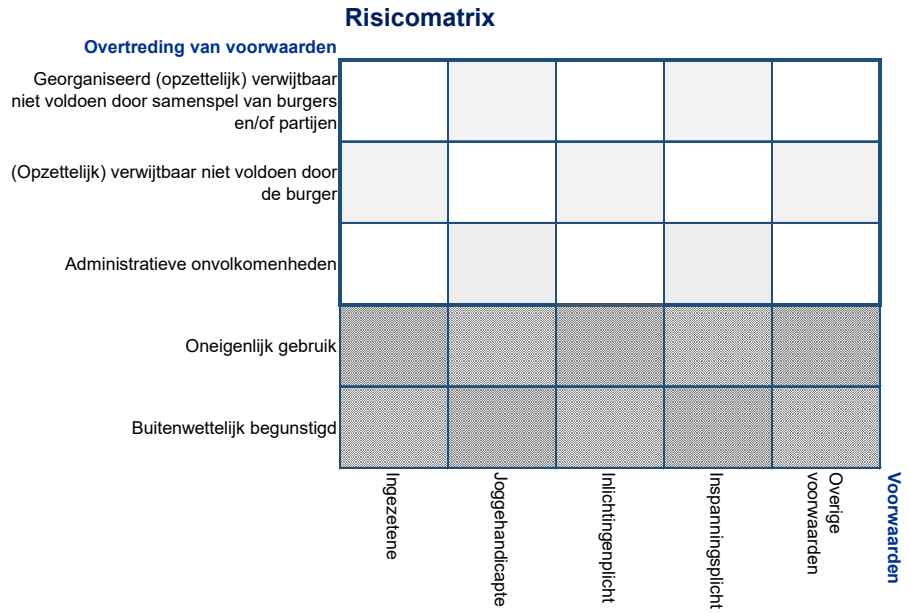

Figuur 7: Risicomatrix voorwaarden uit de wet

© 2023 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

Typering nettorisico's (vervolg)

Overzicht overtredingen van voorwaarden uit de Wajong			
Definitie	**Toelichting**	**Interventiemogelijkheden**	**Beheersingsmogelijkheden**
Georganiseerd (opzettelijk) verwijtbaar niet voldoen door samenspel van burgers en/of part jen	Dit betreft niet voldoen door de burger aan eisen en verplichtingen, in samenspraak met andere personen en part jen, naast eventuele samenwerking met de werkgever. Dit betreft geen incidenten en kan gaan om herhaling/stelselmatig handelen. Deze categorie betreft relatief complexe casuïstiek.	Ketenpartners	Ketenoverst jgend / gerichte risicoanalyses en ketenoverstijgende onderzoeken
(Opzettel jk) verwijtbaar niet voldoen door de burger	Dit betreft niet voldoen door de burger aan eisen en verplichtingen waaronder de inlichtingenplicht en medewerkingsplicht, in oplopende gradatie van ernst. Deze categorie betreft handelen van de burger alleen of in samenspraak met zijn/haar werkgever en betreft incidentele en relatief eenvoudige casuïstiek.	UWV	Processen van UWV / gerichte risicoanalyses en onderzoeken
Administratieve onvolkomenheden	Dit betreft een vorm van onrechtmatige rechtstoepassing, van misbruik en fraude is in deze categorie geen sprake. De uitvoering heeft ofwel bewuste keuzes gemaakt omtrent het niet beheersen van bepaalde specifieke risico's ofwel maakt fouten door administratieve inertie, verkeerde interne procedures, achterstanden, etc., ongeacht de schuld of verwijtbaarheid van de burger. Het probleem is volledig intern maar moet wel worden opgepakt.	UWV	Processen van UWV
Oneigenlijk gebruik	Dit is in overeenstemming met de letter van de wet, maar niet met de bedoeling van de wetgever of in strijd met het algemeen belang. Deze categorie wordt ook wel aangeduid met de term *fraus legis,* oftewel legale fraude.	Wetgeving aanpassen	Beheersingsmogelijkheden liggen buiten UWV
Buitenwettel jk begunstigend	Dit is bewust ruimer zijn dan de wet. Dit mag van de rechter als het maar niet willekeurig gebeurt vanuit het perspectief van de burger; vanuit het perspectief van het toezicht moet het echter kritisch worden bezien. Buitenwettel jke begunstiging vindt alleen plaats in afstemming tussen UWV en SZW. Deze categorie wordt ook wel aangeduid met de term *contra legem,* oftewel tegen de wet.	Gedogen of beleid aanpassen	Intern toezicht door Inspectie SZW

Figuur 8: Overtreding voorwaarden uit de wet

© 2023 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

Typering nettorisico's (vervolg)

Overzicht typering nettorisico's

In samenspraak tussen SZW, UWV en KPMG is de typering van de 43 onderkende nettorisico's uitgevoerd. Dit is weergegeven in bijlage D. In dit overzicht is inzichtelijk gemaakt welke nettorisico's bestaan op basis van welke wetsartikelen. Tevens is de typering van de nettorisico's opgenomen: het hoofdrisico (recht, hoogte en/of duur) en de voorwaarden en overtreding van de voorwaarden uit de wet waarop het nettorisico van toepassing is.

De nettorisico's zijn op basis van de voorwaarden uit de wet en de overtreding van die voorwaarden uit de wet visueel te maken in een **risicomatrix**.
In bijlage E is het raster opgenomen dat is ingevuld voor de 43 nettorisico's. In dit overzicht is tevens inzichtelijk gemaakt of UWV de nettorisico's reeds gedocumenteerd heeft.

Verdere afweging nettorisico's

De volgende stap is dat het afwegingskader voor de verschillende nettorisico's wordt bepaald. Hieruit zal blijken dat geïdentificeerde nettorisico's variëren in (verwachte) omvang en impact op de diverse aspecten. Omdat op basis van dit onderzoek een totaaloverzicht is gemaakt van de nettorisico's, betekent dit dat weloverwogen keuzes kunnen worden gemaakt om al dan niet focus aan te brengen op specifieke nettorisico's.

KPMG

© 2023 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

kpmg.com/socialmedia

© 2023 KPMG Advisory N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken die onder licentie worden gebruikt door de zelfstandige ondernemingen die lid zijn van de wereldwijde KPMG-organisatie.

Document Classification: KPMG Confidential